

Seat No. : _____

ZA-107

April-2014

B.Ed. (Sem.-I)

A-501 : Teacher in Emerging Indian Society

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

Instructions : All questions are compulsory.

(2) વિકલ્પો આંતરિક છે.

Options are internal.

1. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો : **10**

Answer any **one** of the following question in about **750** words :

(1) કેળવણી અને તત્ત્વજ્ઞાન વચ્ચેનો સંબંધ સઉદાહરણ સમજાવો.

Explain the relation between Education and Philosophy with illustration.

(2) કેળવણીની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ આપી, કેળવણીની વ્યાખ્યાઓમાં રહેલી ભિન્નતાના કારણો આપો.

Give the different definitions of Education. Give reasons for the difference in the definitions.

(B) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો : **4**

Answer any **one** of the following questions in about **125** words :

(1) ઔપચારિક અને અનૌપચારિક કેળવણી સમજાવો.

Discuss formal and informal education.

(2) કેળવણીની ત્રિ-ધ્રુવી પ્રક્રિયા સમજાવો.

Explain tri-polar process of education.

(3) કેળવણીના વૈયક્તિક હેતુની ટૂંકમાં સમજ આપો.

Give individual objective of education in short.

2. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોનાં આશરે **100** શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **6**
- Answer any **two** from the following questions in about **100** words :
- (1) આધુનિકીકરણનો અર્થ જણાવી તેની અસરોની ચર્ચા કરો.
State the meaning of Modernization and discuss the impact of it in short.
- (2) પ્રવર્તમાન સમયમાં શિક્ષકની ભૂમિકા સમજાવો.
Explain the role of teacher in present time.
- (3) આર્થિક વિકાસમાં કેળવણીની ભૂમિકા સમજાવો.
Discuss the role of Education in economic development.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો આશરે **500** શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **8**
- Answer any **one** of the following questions in about **500** words :
- (1) આધુનિકીકરણના મહત્ત્વ વિષે વિસ્તારપૂર્વક નોંધ તૈયાર કરો.
State the importance of Modernization in detail.
- (2) વર્તમાન સમયમાં શિક્ષણ સામે કયા-કયા પડકારો છે તે જણાવો.
State the problems of Education in present time.
3. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે **750** શબ્દોમાં આપો : **10**
- Answer any **one** of the following questions in about **750** words :
- (1) વ્યક્તિ-વ્યક્તિ અને વ્યક્તિ-સમાજ વચ્ચેનાં સંબંધો સમજાવો.
Explain the relation between individual-individual and individual and social.
- (2) સામાજિક પરિવર્તનનો અર્થ આપી તે લાવનારા પરિબલો જણાવો.
What is social change ? State the factor affecting to social change.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે **125** શબ્દોમાં આપો : **4**
- Answer any **one** from the following questions in about **125** words :
- (1) સાંપ્રત સમાજ વ્યવસ્થાની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
State the characteristics of recent Indian Social System.

(2) પ્રાચીન ભારતીય સમાજ વ્યવસ્થાનું સ્વરૂપ સમજાવો.

Explain the nature of ancient Indian social system.

(3) સામાજિક પરિવર્તન લાવવામાં કેળવણી શો ફાળો આપી શકે ? સમજાવો.

What contribution give Education to take social change ? Discuss.

4. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નના ઉત્તર આશરે **100** શબ્દોમાં આપો :

6

Answer any **two** out of the following question about **100** words :

(1) ગાંધીજીની દૃષ્ટિએ બુનિયાદી શિક્ષણની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

State the characteristics of basic Education according to Mahatma Gandhi.

(2) વિચારવાદની વિશેષતાઓ જણાવો.

State the specialization about Idealism.

(3) પ્રકૃતિવાદની વિશેષતાઓ જણાવો.

State the specialization about Naturalism.

(B) નીચેનામાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે **500** શબ્દોમાં આપો :

8

Answer any **one** of the following in about **500** words :

(1) નીચેના મુદ્દાઓનાં સંદર્ભે પ્રકૃતિવાદની શિક્ષણ પરની અસરો જણાવો :

Discuss about Naturalism with the help of following points :

(a) સંકલ્પના

Concept

(b) શિક્ષણ પદ્ધતિઓ

Teaching Methods

(2) પ્રકૃતિવાદી રૂસોનું શિક્ષણક્ષેત્રે પ્રદાન તથા તેઓના શૈક્ષણિક વિચારો જણાવો.

Explain the contribution of Rousseau in education field and state the Education thought of him.

5. નીચેના પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો :

Answer the following questions in short :

(1) _____ વિના વ્યક્તિ રહી શકે નહીં.

- (a) સમાજ (b) ધર્મ
(c) આચાર (d) વિચાર

Person can't live without _____.

- (a) society (b) religion
(c) conduct (d) thoughts

(2) કેળવણીનો અર્થ જણાવો.

State the meaning of Education.

(3) કેળવણી અને તત્ત્વજ્ઞાન વચ્ચે _____ સંબંધ છે.

- (a) પરસ્પર આધારિત (b) અલગ
(c) વિવિધ (d) નહિવત

Between Education and Philosophy _____ relationship is there.

- (a) depended upon one another (b) different
(c) various (d) very less

(4) કેળવણીનાં ત્રણ ધ્રુવો કયાં-કયાં છે ?

- (a) શિક્ષક, વિદ્યાર્થી, વાલી (b) શાળા, સંસ્કાર, સમાજ
(c) શિક્ષક, વિદ્યાર્થી, સમાજ (d) શિક્ષક, વિદ્યાર્થી, પરીક્ષા

Which are three polar forms of education ?

- (a) Teacher, Student, Guardian (b) School, Culture, Society
(c) Teacher, Students, Society (d) Teacher, Students, Examination

(5) “કેળવણી એટલે બાળક અને પુરુષના શરીર, મન તથા આત્માનાં ઉત્ત્માંશોનું આવિષ્કરણ” આ વિધાન કોનું છે ?

- (a) રવિન્દ્રનાથ ટાગોર (b) મહાત્મા ગાંધી
(c) સ્વામી વિવેકાનંદ (d) મહર્ષિ અરવિંદ

By education I mean an all round drawing out of the best in child and man body, mind and sprit. “This definition of Education is given by which thinker” ?

- (a) Rabindranath Tagore (b) Mahatma Gandhi
(c) Swami Vivekanand (d) Maharshi Arvind

(6) માનવીની સંપૂર્ણ વ્યક્તિમત્તાનું પ્રગટીકરણ એટલે કેળવણી – આ વ્યાખ્યા આપનાર _____ હતાં.

- (a) મહાત્મા ગાંધીજી (b) સ્વામી વિવેકાનંદ
(c) રૂસો (d) રવિન્દ્રનાથ ટાગોર

“Education is the manifestation of divine perfection already existing in Man.”
This definition of Education is given by which thinker ?

- (a) Mahatma Gandhi (b) Swami Vivekanandji
(c) Rousseau (d) Rabindranath Tagore

(7) વૈયક્તિક અને સામાજિક હેતુઓનો સમન્વય જરૂરી છે.

- (a) સંપૂર્ણતઃ (b) કેટલાંક અંશે
(c) મહદ્ અંશે (d) જરૂરી નથી

Individual and social aims combination is necessary _____.

- (a) Completely (b) Partly
(c) Mostly (d) Not necessary

(8) આધુનિકીકરણનું ઉદાહરણ નીચેનામાંથી કયું છે ?

- (a) નિરક્ષરોની સંખ્યાવૃદ્ધિ
(b) બેરોજગારી
(c) ખેતીમાં યંત્રો, જંતુનાશકોનો ઉપયોગ
(d) વસ્તીવૃદ્ધિ

Which is the illustration of modernization from the following ?

- (a) Increase in illiteracy numbers
(b) Unemployment
(c) In agriculture, use of machine, pesticides
(d) Growth of population

(9) રૂસો કયા પ્રકારનાં શિક્ષણનો વિરોધ કરે છે ?

- (a) અનુભવો દ્વારા શિક્ષણ (b) ક્રિયા દ્વારા શિક્ષણ
(c) ઈન્દ્રિયગમ્ય શિક્ષણ (d) પુસ્તક દ્વારા શિક્ષણ

Rousseau oppose which type of Education ?

- (a) Education by Experience (b) Learning by doing
(c) Sense based Education (d) Education by books

(10) પ્રકૃતિવાદ કયા પ્રકારની શિસ્તની હિમાયત કરે છે ?

- (a) દમનયુક્ત શિસ્ત (b) સામાજિક શિસ્ત
(c) મુક્ત શિસ્ત (d) કઠોર શિસ્ત

Naturalism favours which type of discipline ?

- (a) Punishment based discipline (b) Social discipline
(c) Free discipline (d) Hard discipline

(11) કેળવણીનો સામાજિક હેતુ એટલે _____

- (a) આર્થિક વિકાસ
(b) સામાજિક સંસ્થાઓના વિકાસ
(c) વ્યક્તિનો વિકાસ
(d) વ્યક્તિત્વનો એવો વિકાસ જેમાં વ્યક્તિ સમાજનાં શ્રેય કરતાં પોતાના શ્રેયને ગૌણ ગણે

Social aims of Education means _____.

- (a) Economic Development of Society
(b) Development of Social Institutions
(c) Individual Development
(d) Such progress of a person in which the credit of the person become subsides the credit of the society.

(12) ગાંધીજીના શબ્દોમાં નથી તાલીમ એટલે શું ?

What is the meaning of 'Nayee Talim' according to Gandhiji ?

(13) રૂસો બૌદ્ધિક તર્કના પાયા તરીકે કોને ગણે છે ?

- (a) ઈન્દ્રિયો (b) માનસિક વિકાસ
(c) બુદ્ધિ (d) સંવેગો

What is the base of intellectual reasoning according to Rousseau ?

- (a) Senses (b) Mental development
(c) Intelligence (d) Emotions

(14) સમાજ એક _____ સંકલ્પના છે.

- | | |
|------------|-----------------|
| (a) અમૂર્ત | (b) જટિલ |
| (c) મૂર્ત | (d) પરિવર્તનશીલ |

Society is _____ concept.

- | | |
|--------------|----------------|
| (a) abstract | (b) complex |
| (c) tangible | (d) changeable |
-

